

(PEU) *Pauca, pauci-, paucitat*, V. poc *Pauer, paue-ria*, V. *pau Paufir*, V. *pelja Paül, paüla* (orde monacal) pronúncia bàrbara del nom del francès St. Vincent de Paul («Per embrutar consciències i donar l. g. p. c. / donen unes conferències / de Sant Vicenç de Paül», certs versos lapidaris de JMdsagarra).

PAÛL, f., ant., del ll. vg. PADÛLE, metàtesi de PALUS, -ÛDIS, 'aiguamoll, estany'. □ 1.ª doc.: 1056.

Aviat va anar quedant confinat a les valls pirinenques del Nordoest i de l'extrem Nordest. A la Vall d'Évol, que baixa dels Estanys de Noedes, a l'Alt Conflent, encara és més o menys viu com a apel·latiu, o almenys com a terme topogràfic genèric, usat amb article i amb alguna consciència del que vol dir: en parlar-me de *La Paül de les Canals* (pauil d. l. k.) cuient a explicar que és que «hi ha una mollera»; me n'hi anomenaren d'altres, si bé aquí en forma contracta, *La Pul Blanca* i començant per *La Pul Sobirana*, i hi ha una altra partida, amb nom col·lectiu *El Pauler* (pauilé) (1960).

Encara devia ser un mot ben viu a l'Alt Pallars en el segle XVI, car en el *Spill* de Castellbò (a. 1518) es consignaven drets «per una terra a la *pahul*, dins la clausura, per aleria» en terme de Llessui (f° 112r^o). Més que enlloc degué mantenir-se a l'Alta Ribagorça, on MzPi. llegia «--- a campo de las *pauls*» i «agro del palaço de la *paül*» en dos docs. del monestir d'Ovarra de l'any 1056 (*Orig.*, pp. 348 i 194, n. 2); i més tard en compte dades per dotzenes en les col·leccions documentals ribargoçanes de Serrano i Sanz, Agud, R. d'Abadal i Martíu Duque. Allà són vastes i molts conegudes les que cobreixen la gran esquena de serra entre l'Isàvena mitjà i la Ribagorçana (*La Paül d'Isclès, la Paül de Betesa* etc.). I són ben coneguts els pobles de *Paüls* de Flamicell, i de *Les Paüls*, a l'Alt Isàvena.

És clar que continuava dens per l'Alt Aragó, on trobem una *Padule de Sela* ja esmentada en un doc. de 1074 del Cartulari de Fanlo (p. 98); avui conserva bastant el caràcter d'apel·latiu a les altes valls del Cinca i del Gállego, en particular a la de Tena, on anoto, p. ex., un lloc dit *La Paül* i un altre *A Paül de a Vate* ('l'aiguamoll de la vall'), Larrés, *La Paül de la Riguala* a Tramacastilla, i de vegades una mica contret *Paül-defràbin* Espuëndolas (1966). I ultrapassà la carena pirinenca: bearn. *pabá* (Palay), i el nom del poble de *Paziols* a l'Aude (< *Pazwols escrit *Pasulis* l'any 1208, *Padullis* el 1262, Sabarthès, *Dict. Top.*).

No hi ha dubte que hi podríem afegir doc.^o de quasi tot el nostre domini si recorriem a la nostra toponímia (veg. *E. T. C.* I, 123, 137; II, 155). Possiblement en vénen alguns noms mossàrabs, de forma contracta o ultracorregida, en el P. Val. i Mallorca (*Pula, Pola* etc.; *Pola* en el Princ. ha de ser altra cosa). Altrament, per a la supervivència del mot en els dominis romànics veïns, em bastarà remetre a l'estudi monogràfic d'Aebischer (*Homen. a Rubió i Lluch* I, 161-174) i al meu article PAÛL del DCEC/DECH.

La difusió romànica de PADULE ens autoritza a atribuir aquesta variant ja al ll. vg., majorment trobant-se

padules en lloc de *paludes* en l'antic ms. B de les *Etymologiae* de St. Isidor, per més que estiguem segurs que el bisbe de Sevilla usava la forma clàssica *palus*: vista l'etimologia que li suposa «*paludes dictae a Pale pastorali dea*» (xv, iv, 18). En efecte, la variant original i clàssica també va mantenir-se en altres zones de la Romània, sense excloure'n de pròximes als Pirineus: com el nom del poble de *Pals* al Baix Emp., terra d'arrossars inundats, provinent del nominatiu PALUS; com el de l'albufera de *Palos* en el cap entre Oriola i Cartagena. I PALÛDE es perpetuà a Gascunya: parlant de les vastes «graves» bearneses, properes a Pau: «la diite grave aperade de la *Paluy* --- la grave aperades la *Paluu*» a. 1457 (*Cartulari d'Ossau*, p. 275); el femení *paliz* per 'aiguamoll' llegim en una narració en parlar de Montguilhem, en el Baix Armanhac (*Bouts d. M.* ix, 19).

DERIV.: *Paulet*, supra. *Paulilles* (cala i llogaret entre Banyuls i Cotlliure).

CULTISMES: *Palúdic. Paludós. Paludisme* [1911, Vogel]. *Palustre* adj. 'relatiu a aiguamoll', ll. *palustris*. Del qual és possible que provingui el nom del poble ross. de *Pollestres* < *Paulestres* < *Palustres* × *paül*.

CPT.: *Paludícola*. Però *palafit* no ve d'aquí (vegeu PAL).

Per a *paulati, paulatinament*, que no són d'ús recomanable en català i es degueren calcar del castellà (preferibles *progressiu, -ssivament*) (V. DECH iv, 85b20ss.) *Paulet*, V. *pau Paüllinia*, del nom del botànic danès Paull *Paulònia*, dedicada a Anna Pavlovna filla del tsar Pau I *Paüls*, V. *paül Paumat*, V. *espasme Paupa, paupar, paupera* (mal escrit *Pau-Pere*), V. *palpar* i *pau Paupèria, pauperisme, paupèrrim, pauperitat*, V. *pobre Paüra, paurós, pauruc*, V. *por Pausa, pausadament, pausar, pausat*, V. *posar Pauta, pautar*, V. *pau*

PAVANA, dansa antiga, de moviments lents i pomposos, de l'it. *pavana* id., femení de *pavano*, forma vulgar de *padovano* 'pertanyent a Pàdua'. □ 1.ª doc.: 1695, Lacav.

S'havia divulgat força en la nostra antiga vida social: «se posan a tocà / quatre pics de *pavana* - com és estil allà / --», MilàF, *Romllo.*, 414; la nostra gent se'n degué mirar amb sornegueria els moviments de pausada i afectada dignitat, d'on el sentit de 'aturat, curt de gambals' que li donà el poble, usant-lo com a adj. masculí o substantivat, cosa que ja era usual el 1888 («deuhen ser uns grans *pavanas* / los que fan de campaner / puig dihuen toca-campanas / a aquell que may fa res bé», escrivia Coromines, en uns versos humorístics, juvenils, que envià a un certamen de jove-nets, i que després volia estripar).

DERIV.: *Pavana*. Altrament veg. l'article PAVANA del DECH. Els jargonescs *pavero, pavejar, paveria*, semblen ser castellanismes inconnexos (DECH iv, 422a29ss.).

Pavelló, pavellonar, pavellonat, V. *papallona* *Pa-